

Bạo lực băng đảng ám ảnh Thụy Điển

Nghèo đói, bất bình đẳng được cho là những yếu tố đẩy tỷ lệ tử vong do tội phạm súng đạn tại Thụy Điển cao thứ hai châu Âu.

Tình trạng bạo lực băng đảng, các vụ nổ súng đang gia tăng ở Thụy Điển, khiến giới chức và người dân nước này lo âu. Theo số liệu chính thức, số vụ nổ súng gây chết người ở nước này đã tăng hơn gấp đôi con số năm 2013, trong khi tội phạm ma túy tăng đều đặn từ đầu những năm 2000.

Văn phòng Liên Hợp Quốc về phòng chống ma túy và tội phạm (UNODC) cho biết Thụy Điển có tỷ lệ tử vong do súng trên đầu người cao thứ hai châu Âu, sau Albania. Năm 2022, tỷ lệ giết người bằng súng tính trên đầu người ở thủ đô Stockholm cao gấp 30 lần so với London.

Có tổng cộng 90 vụ nổ, 101 âm mưu tấn công bằng chất nổ, 391 vụ nổ súng ở Thụy Điển năm ngoái, trong đó 62 vụ gây tử vong. Trong năm nay, nước này đã ghi nhận hơn 100 vụ nổ tính đến tháng 10.

Phần lớn bạo lực xảy ra ở các thành phố lớn, nhưng đã dần lan sang các thành phố nhỏ. "Thụy Điển chưa từng chứng kiến điều gì như vậy. Không có nước châu Âu nào đang ghi nhận tình trạng tương tự", Thủ tướng Thụy Điển Ulf Kristersson nói.

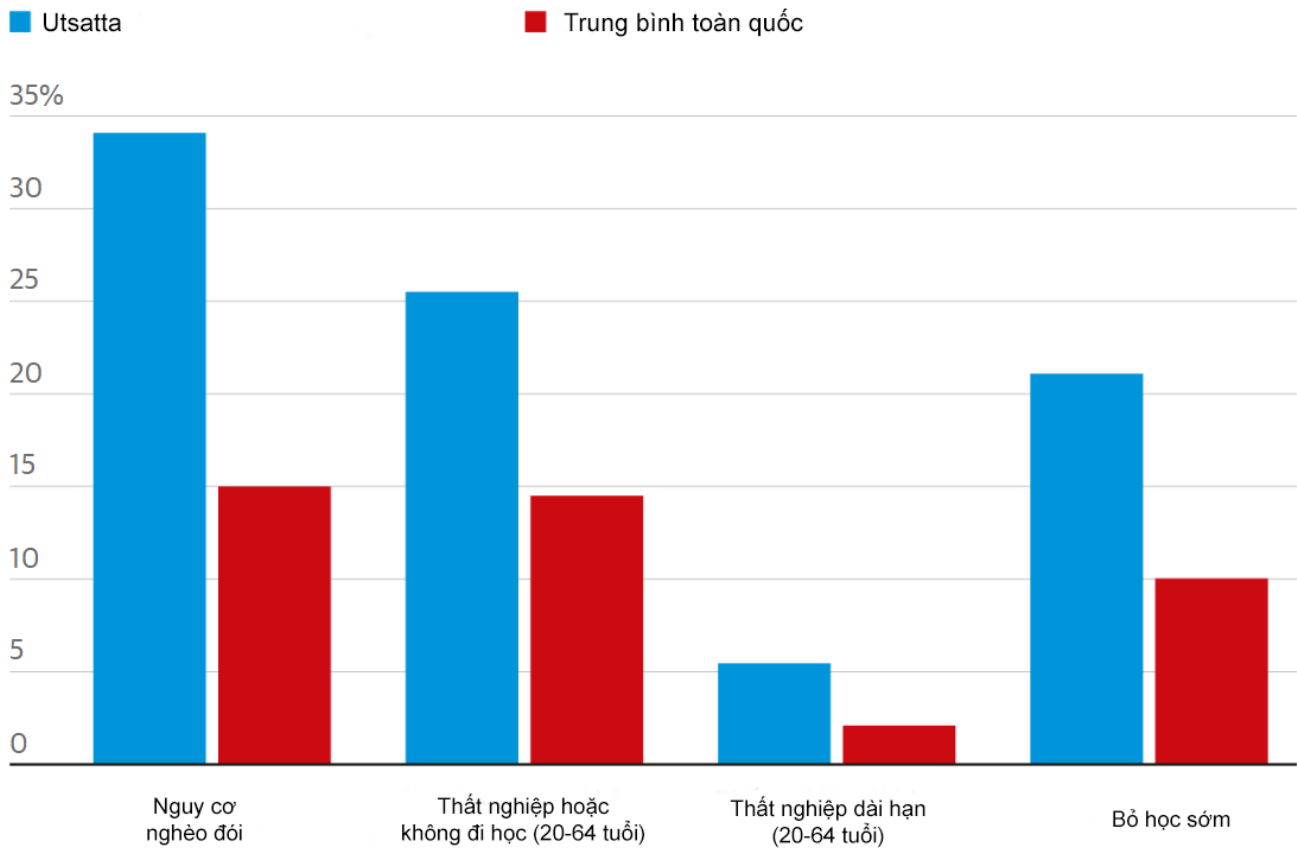
Cảnh sát tại hiện trường một vụ nổ ở thành phố Gothenburg, tây nam Thụy Điển ngày 31/8. Ảnh: AFP

Đảng Dân chủ đối lập Thụy Điển nói rằng vấn đề di cư là nguyên nhân. Nhưng các số liệu đã vẽ ra bức tranh phức tạp hơn. Cảnh sát nước này đã xác định các khu vực dễ chịu ảnh hưởng bởi tình trạng bạo lực tội phạm, được gọi là utsatta. Đây là nơi sinh sống của chỉ 5% dân số Thụy Điển, song ghi nhận tình trạng bạo lực nghiêm trọng nhất.

Các utsatta có tỷ lệ dân sinh ra bên ngoài châu Âu và dân nhập cư thế hệ hai cao, song các chuyên gia cho rằng hoàn cảnh kinh tế, xã hội đã định hình những khu vực này trong một thời gian dài.

Phần lớn utsatta ghi nhận tỷ lệ thất nghiệp dài hạn cao. Tỷ lệ nguy cơ nghèo đói cũng cao gấp đôi tỷ lệ trung bình toàn quốc. Trong khi đó, khoảng cách thu nhập ngày càng kéo giãn trong 4 thập kỷ qua.

"Các yếu tố kinh tế, xã hội là nguyên nhân chính tạo ra tình trạng tội phạm, không phải sắc tộc. Đây là 'công thức' tồn tại từ lâu tại Thụy Điển", Felipe Dorner, giáo sư tội phạm học tại Đại học Stockholm, nhận định. "Bất bình đẳng ngày càng tăng trong thu nhập, y tế, giáo dục sẽ phân hóa cơ hội của thanh niên các vùng".

Các vấn đề kinh tế - xã hội tại utsatta và Thụy Điển nói chung. Đồ họa: *Guardian*

Ardavan Khoshnood, chuyên gia tội phạm học tại Đại học Lund, cho hay bạo lực băng đảng ở Thụy Điển dường như xảy ra chủ yếu cho xung đột ma túy, về sản phẩm và địa bàn.

Các băng đảng đang tăng tuyển dụng trẻ em, thanh thiếu niên. Giới chức cho hay nghi phạm bị cáo buộc tội danh bạo lực như ngộ sát, giết người, hành hung đang trẻ hóa. Năm 2022, gần 1/3 nghi phạm liên quan đến các tội danh này ở độ tuổi 15-20.

Xu hướng tội phạm bạo lực súng đạn còn nghiêm trọng hơn. Cách đây một thập kỷ, [Thụy Điển](#) ghi nhận chưa tới 1/4 nghi phạm trong các vụ giết người liên quan đến súng ở độ tuổi 15-20. Năm 2022, con số này chiếm gần một nửa, ở mức 45%.

"Các băng nhóm tội phạm rất tàn nhẫn, họ thuê trẻ vị thành niên, cung cấp cho họ vũ khí và địa chỉ để họ thực hiện các vụ tấn công. Nỗi bất an trong nhân dân gia tăng", Ủy viên Cảnh sát Quốc gia Thụy Điển Anders Thornberg nói hồi tháng 9.

Qua một số chính sách, tỷ lệ thanh niên không đi học, thất nghiệp đã giảm ở phần lớn các khu vực utsatta trong 10 năm qua, song các chuyên gia nhấn mạnh cần nhiều động thái hơn nữa.

"Để làm chậm quá trình tuyển dụng tân binh của các băng nhóm, cần ưu tiên giảm tình trạng bất bình đẳng. Những hình phạt khắc nghiệt hiện nay rất khó giải quyết những vấn đề này", giáo sư Dorner nói.

Bộ trưởng Tư pháp Gunnar Strommer thăm khu vực tưởng niệm một thiếu niên 15 tuổi bị sát hại ở Skogås, hồi tháng 2. Ảnh: TT

Băng đảng Thụy Điển thuê trẻ em giết người

Thụy Điển cho biết các băng đảng liên hệ với trẻ vị thành niên để thuê giết người, thậm chí có trẻ em chủ động liên hệ nhóm tội phạm.

Đức Trung (Theo *Guardian*, *AFP*)